

Л. НИКУЛІН.

ПРЫЕЗД ФРУНЗЕ

(Эпізод з п'есы)

Гэса Л. Нікулін «Фрунзе» рысуе вобраз палкаводца-большавіка М. В. Фрунзе і яго ролі ў разгроме арміі Врангеля. Дружэмымі ніжэй эпізод пазнавае тав. Фрунзе ў першыя дні яго дзейнасці на пасту манаўнаючага Паўднёвым фронце.

Бяжэ камадзіра-большавіка таварыша Кузнецова? Ён будзе куды карысней на фронце. Хто ў вас начальнік штаба? Істрабаў (багровы ад збытнанасці). Таварыш Белаўсаў. (Белаўсаў робіць іронічна ўперад). А гэта — таварыш Куцьба, камандзір бригады. (Фрунзе вітае іх).

Фрунзе, Таварыш Куцьба, ваша часць стаіць у Галубуцьку? Куцьба. Так што дакладна... Здалі мы Галубуцьку.

Фрунзе. Як задалі? Куцьба. Я праз ночку Байлы бліск геройскі. Не спраўдзілі. Не ацэнілі.

Фрунзе. Чаму вы спячэслова не папрасілі падмогі ў Істрабаў? Чаму не звязаліся са штабам фронту? Вы разумееце, што значыць для краіны страціць вугаль, ланцёны вугалі Галубуцька — гэта клас да Юзэвіч.

Вільдэ. Таварыш Камандуючы! Часці адсутваюць, стрымляючы ворага на вельзарнай прасторы. Няма ўзаемдзейня частэй. Сувязі змяліся.

Фрунзе. Навошта-ж вы павядаецеся па стаях без толькі? Навошта раскідалі часці?

Істрабаў. Асуджэнне нас лёгка. А пагуляйце: гармат у нас няма, снарадаў няма, фуражкі таскама... Людым жраць няма чаго. У штабе лёгка разважальна, а байцы ў гэты час кроў працяваюць.

Фрунзе. Дарэда працяваюць, без карысці. Вільдэ. Істрабаў не так ужо вяртаецца. Там, у белых лентачных штабных афіцэрах, адборная частка, выдатнае снарачэнне, а ў нас... У папараджкаў, Міхайл Васільевіч... Найняжэйшая абстаўка...

Фрунзе. Галоўная бяда, што камандзіры не на месцы, так у вас атрамываеца? А вы як думаете, таварыш Белаўсаў?

Істрабаў. Можна меркаваць на выніках, таварыш Камандуючы.

Фрунзе (гледзячы ва ўпяр на Белаўсава). А ў д'явольнае канкрэтным выпадку? Што вы думаете аб камандзіры бригады, пакаціўшай Галубуцьку?

Белаўсаў. Таварыш Куцьба быў не на вышнім заданні.

Фрунзе. «На вышнім заданні»... Вільдэ (смірне зубы). Дарэда старарэжымна палкоўніка.

Фрунзе. Мы паваромым аб гэтым асобна, таварыш Вільдэ.

Істрабаў (не ўтойваючы эмоцыі). Грамадзянін Белаўсава трэба было-б устрымаць.

Фрунзе. Таварыш Істрабаў, давайце паслухайце... Скажыце, таварыш Куцьба, у вас ёсць у часці камісар?

Куцьба. Як я сам з партызан, так што камісары няма.

Фрунзе. Таварыш Куцьба! Мы, я думаю, ужалым вашу просьбу, назначым вас камісарам да таварыша Куцьбы. Згодны?

Куцьба. Буду шчаслівым, Міхайл Васільевіч... Мне абы на фронт.

Фрунзе. Папер воеў што... (Раптам расчыняюцца дзверы, на парозе паўляюцца машыністы штаба Ляся. Усе позіркі наіраўваюцца на яго).

Ляся. Галоў чай, Юрыя Багдан... (змаўка пад лютым позіркам Істрабава і знікае).

Фрунзе. І выжытка таварыша Варанькава. У 24 гадзіны пачаўся нараду ў штабе фронту. Прашу ўсіх быць... (Прыслухоўваюцца. За дзвярцамі чуен гоман і заглушаны галасы). Што там у вас за шум на ганку?

Цвятной. Тут народ сабраўся, Міхайл Васільевіч. Прапіла чутка: новы камандуючы прыехаў — хочучь патакаваць.

Фрунзе. А многа народу?

Цвятной. Парадак.

Істрабаў. Можна мітынг паладзіць... У нас гэта бясстра.

Фрунзе. Мітынгаваль не трэба, а паварыць з народам вярта. Вы адначасна дзверы на ганак і выпрадзе іх сюды. (Аглядае койкі, старшыню ў кутку). Тут, я бачу, сакрэтаў асаблівых няма, ці не праўда?

(Дзверы расчыняюцца, і паступова пакой напўняюцца людзьмі. Тут бачныя з вузламі і проста цікавыя, з выхляду машыністы. Імя няма месца ў пакоі, тая аставаца за дзвярцамі на тэрасе. Сярод сялянскіх святан, стратных баб'іх хустак выяўляюцца шымылі чыраваармейцаў).

Фрунзе (спраджваючыся на край штаба). Добры дзень, таварышы! Вы што-ж, тутэйшыя?

Голас з натоўпу. Масюцьва, тутэйшыя... Фрунзе. Тутэйшыя! На базар, значыцца, прыехалі? На талкучку, мую я-

наць?.. (Памаўчаў). Непадобнажычы час, грамадзяне, не такі час... Врангелі іх, а з ім — памешчыкі і капіталісты, рускія і іншарайцы... Тут усёй грамадой трэба паваліцца, а вы ў горад, за сцяло... Зараз галоўнае — гэта разбіць Врангеля. Дарэдажыце нам у гэтай справе. Вы, я думаю, самі разумеете, што ясна нам Врангелю.

Сівавуся разглядае. А чым дапаможам? Самі мы галодныя, халодныя.

Галасы... Солі няма, карысвай іх... Сялоў у армію забралі...

Жаночы голас. Ды вы дайце паслухаць, скажыце! Дасць вам Врангелю солі ды карысвай! Пегілі бы помпаны дасць!

(Фрунзе ўстае і натоўп. Дзяўчына з прыгожым, энергічным тварам праіснае наперад).

Фрунзе (дзяўчыне). А вы самі адкуль, таварыш?

Дзяўчына. Баянцы мя. Аж з самага Крыма...

Фрунзе. Вось што... З Крыма? А завуць вас як?

Дзяўчына. Кацярына.

Фрунзе. А па бацьку?

Дзяўчына. Тарасюна... А вас як завуць?

Фрунзе. Міхайл Васільевіч, прывітаньце!

Фрунзе. І новы камандуючы. Гэта што з вамі — усе баянцы?

Галасы. Мы з-пад Джанкоя... з Сімферопалю...

Стары татарын. А мы — крымскі татар.

Фрунзе. Так, так... Ну, а як у вас там барон Врангелю жыць?

Стары татарын. Усё забраў: хлеб, табак, авечак забраў. Усё на пароход забраў, французы паслаў. Нам народ зусім бедным стаў.

(Напружаная цішыня. Усе моўчкі слухаюць).

Кацярына. Ухоўцець увесь народ з зямлі. Кацярына зусім з Крыма, а кацярыя ў лясцы...

Фрунзе. Так усё пайшла і ніхто не астаўся?

Кацярына. Як не астаўся? Асталося старога ды малых. Асталося і тыя, у каго крывя пароходных коней, атара авечак ды зямлі дзесяціны дваццаць-трыццаць... Іх астаўся.

Фрунзе. Як-жа яны Врангеля не бяццяць?

Кацярына. А чаго яму Врангеля бяццяць? Такому нічога не трэба. У яго ўсё ёсць.

Стары татарын. Врангелю яго не пакарэціць, і ён Врангеля не пакарэціць.

Фрунзе. Вось гэта вы добра скажыце. На гэтым барон сабе пілю і аломіць. Прапоўня сельскіх з Врангелем не пойдзе.

Галасы... Не пойдзе! Не пойдзе!

Кацярына (Фрунзе і камандзірам). А вы чаго глядзіце, ваенныя людзі? Колькі гора ад яго прыкажата! Віце яго чым пакажаць! (У натоўпе смех: «Вось дзеянне!» «Ёй-бы лётку!»).

А вось дайце мне вітучку, і паўд! Таварыш камандуючы, дай савет, каб мяне ў вайсковую ўчастку галаву скласці, чым сорама і мую прапелі!

Кузнецкой. Таварыш камандуючы! Ваявая жанчына! Можна яе да нас у часць?

Фрунзе. І думаю, можа.

Кацярына. А то, што тут у вас робіць? Врангелю да Юзэвіч палкоў, адбуць народ уцякае, воеў запятая і іх...

Фрунзе (Істрабаў). Праўда?

Істрабаў. У першы раз чуў. Я праверу. Фрунзе (з запалам, узнімае руку над народам). Таварышы саліяне! Таварышы байцы! Перадаю вам брацкае прывітанне ад баявых таварышоў Туркестанскага фронту. Там чаровныя імяны зарад стаяць грозная вайсковая Расія і сама гора прыдзёр'я Індыя. Нама злучыцца, агада-даўшчыя рабочая Русь прагне міру, каб хутчэй узніцца за лясчэнне саіх раі. І ось на шляху да міру яна сустракае крымскага разбойніка Врангеля. Гэта той Врангелю, які прадае нашу радзіму, ён багаты французскі і англійскіх расійшчыкам! Гэта той Врангелю, які прадае дарогу да параката прана праз горы трупаў вапных язаіной, братоў і сестраў! Таварышы байцы! Не дайце захватчы тужных зямель, не дайце прыняць іллімаемных народаў паслава нас, сваіх сям'юў, прапоўна Русь пад ружжом! Яна паслава нас абараніць сабою і ішчэне прапоўнага народа, ішчэне і жыццё вапных язаіной. Памагце-ж аб Врангелю! Смерць Врангелю!

(Грымць «ура!»). Байцы падымаюць уверх вінтоўкі. Народ анрумае Фрунзе.

У Народным Камісарыяце Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР

1. Народны Камісарыят Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР правярэў выкананне Кальчугінскім заводам імяні Орданікідзе плана пастаўкі спецыяльнай латунай ленты. Праверкай устаноўлена, што завод сістэматычна выпускаў і адгружаў некандыцыйную і бракаваную прадукцыю. У чаргавым квартале 1939 года Кальчугінскі завод адгрузаў заводам-спажыўцам 60 тон некандыцыйнай ленты; у першым квартале гэтага года — 126,7 тон такой-жа ленты, у трэцім квартале завод прадаў адгрузку некандыцыйнай прадукцыі. Такім чынам, дырэктар Кальчугінскага заводу Мериуэлл Н. А. і былы начальнік збытка гэтага-ж заводу (папер памешнік начальніка «Лавіцветметбита») Напашава Г. Г. наўпаднілі Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 10 ліпеня 1940 года «Аб адказнасці за выпуск няабрабаванай і некандыцыйнай прадукцыі з неахаваанне абавязковых стандартаў прамысловых прадукцый».

Выпуск няабрабаванай прадукцыі, як гэта устаноўлена праверкай Народнага Камісарыята Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР, з'явіўся вынікам таго, што асобныя работнікі заводу самавольна змянілі тэхналагічны працэс вытворчасці спецыяльнай латунай ленты. Былы начальнік цеха Логінаў Л. М. па ўласнаму погляду змяніў рэжым работы пры граўцы ленты. Гэта палігнаў за сабой рэзка павялічыў браку; у сакавіку 1940 года ён склаў 1,4 проц., у красавіку, пасля самавольнага змянення тэхналагічнага рэжыма, брак дасягнуў 7,1 проц.

Старшы майстар шыткавага адрэза Шемякін Н. І. наперакор устаноўленаму ў 1938 годзе заводскай камісіяй стандарту, самавольна змяніў састаў шыткі для слява спецыяльнай латунай ленты. Характэрна, што, самавольна змяняючы тэхналагічны рэжым праката і адпалу латунай ленты, на заводзе нават не праводзілі дастатковых наглядных выпрабаванняў.

На Кальчугінскім заводзе парушаліся ўмовы прыёмы і адгрузкі спецыяльнай латунай ленты. У выніку завод-спажыўцаў вымушан быў сістэматычна разрабавальваць латуную ленту на 100 прапентаў, атрачваючы на гэта далаговую работу сілу і сродкі. 14 верасня гэтага года завод-спажыўцаў вярнуў Кальчугінскаму заводу 18 тон забракаванай ленты.

У сувязі з парушэннем Кальчугінскім заводам Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 10 ліпеня г. г. — выключна няабрабаванай прадукцыі, Народны Камісар Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР тав. Мекліс адстарыў ад займаемых пасады і прызначыў да судовай адказнасці дырэктара Кальчугінскага заводу Мериуэллу Н. А. і памешніка начальніка «Лавіцветметбита» Наркамата калароўнай металургіі Напашава Г. Г.

Галоўнаму інжынеру заводу Шараву І. Е. і старшаму майстру шыткавага адрэза Шемякіну Н. І. аб'яўлена строгая вымова. Майстру цеха Логінаву Л. М. аб'яўлена вымова. Астаронены ад пасады тэхнічны інспектар Калінін В. А. і прыёмшчык Аусенева М. В., дапусціўшы памылку і адгрузку некандыцыйнай прадукцыі.

Наркамат калароўнай металургіі і яго Галоўнае Упраўленне апрацоўкі калароўных металаў самаўхіліліся ад кантроля за вытворчасцю і якасню прадукцыі, у выніку чаго на асобных відах прадукцыі на Кальчугінскім заводзе няма ні аляга тэхналагічнага працэса, зацверджанага Наркамат калароўнай металургіі або Галоўным Упраўленнем «Паркомметбита». Народны Камісар Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР прапанаваў Народнаму Камісару калароўнай металургіі тав. Лемана П. Ф. перадаць ліквідаваць на Кальчугінскім заводзе парушэнні тэхналагічнага рэжыма, у 15-дзёны тэрмін зацвердзіць тэхналагічны працэс і састаў шыткі для вытворчасці спецыяльнай латунай ленты, у месячны тэрмін зацвердзіць тэхналагічны працэс на асобных відах прадукцыі і ўнесці на зацверджанне Камітэта Стандартаў пры Саўпарнаме СССР стандарт спецыяльнай латунай ленты.

У сучасны момант на заводзе адноўлены стары тэхналагічны працэс, які забяспечвае вытворчасць спецыяльнай латунай ленты.

2. Народны Камісарыят Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР правярэў на разе прадпрыемстваў скарыстанне імпартнага абсталявання. Завод «Москабель» яшчэ ў 1937 годзе атрымаў імпартную высокую

вольную ўстаноўку для ўдарнага выпрабавання кабеля і імпартны прас для асінхроннага кабеля. Да сучаснага моманту гэты абсталяванне не скарыстоўваліся. Недапушчальна затрыма ўвоў ў эксплуатацыю імпартнага прасу і высокую вольную ўстаноўку на працягу двух у паловай год абдысла на віне дырэктара заводу «Москабель» Ухорскага А. Т. і начальніка «Главакбелы» Наркамата электрапрамысловасці Ляосева А. А. Яны не забяспечылі мантаж і высокую вольную ўстаноўку неабходным электраабсталяваннем і апаратурай, не гадзячы на тое, што гэты абсталяванне магло быць зроблена самімі заводам.

Народны Камісар Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР аб'явіў дырэктару заводу «Москабель» Ухорскаму А. Т. строгую вымову. Начальніку «Главакбелы» Наркамата электрапрамысловасці Ляосеву А. А. аб'яўлена вымова. Цяперашні камісар электрапрамысловасці тав. Багатыроў В. В. і дырэктар заводу «Москабель» тав. Ухорскаму прапанаваў да 1-га лістапада 1940 года закончыць вывар электрацэпаў і вапны для імпартнага прасу і не пазней 1-га снежня ўвесці прас у эксплуатацыю; у месячны тэрмін забяспечыць мантаж высокую вольную ўстаноўку з тым, каб у чаргавым квартале ўвесці яе ў строй.

Маскоўскі металургічны завод Наркамата калароўнай металургіі атрымаў у верасні 1938 года імпартны рэверсёрны стан для пракаў латунай фольгі. Да гэтага часу стан не здан у эксплуатацыю. Начальнік Галоўнага Упраўлення апрацоўкі калароўных металаў «Паркомметбита» тав. Кагароў А. М. і былы галоўны інжынер металургічнага заводу (папер памешнік начальніка «Лавіцветметбита») тав. Чышкова С. І. не забяспечылі мантажа стана і падставілі неабходны абсталяванне і абзелам, не пакаціліся нават прадставіць адпаведную зяўку ў свой наркамат на трэці квартал.

Адно з прычын затрыма ўвоў стана ў эксплуатацыю паслужыла недапушчальна заняты ўлікам пракаўка высокую вольную кабеля для пінана стана электраэнергія. Агіна завоўвалася і само імпартнае абсталяванне, у сувязі з чым згублены націсны віт стана. Наркамат калароўнай металургіі не толькі не павялічыў аб'ём выключна ўвоў нават са спіску пускавых аб'ектаў 1940 года.

У сувязі з выяўленнем праверкай фактаў, Народны Камісар Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР аб'явіў строгую вымову памешніку начальніка «Лавіцветметбита» тав. Чышкова С. І. Кіраўніку тэста «Москострой» тав. Уфееву М. Я. пастаўлена на віт за недапушчальную затрымку вырашана пінана аб пракаціўшы кабеля. Заводу прапанаваў зрабць новы віт для стана, а кошт выраб віта спынаць з галоўнага механіка металургічнага заводу Проніна В. І. Члену Калегіі Наркамата калароўнай металургіі — начальніку «Лавіцветметбита» тав. Кагароў А. М. Саўпарнаме СССР, на прадставіўшы Наркома Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР, аб'явіў вымову.

Народнаму Камісару калароўнай металургіі тав. Лямако П. Ф. прапанаваў у месячны тэрмін закончыць укладку кабеля, забяспечыць мантаж і ўвесці ў эксплуатацыю імпартны стан у чаргавым квартале 1940 года.

У ліпені 1938 года Маскоўскі Інстытут Стаў атрымаў імпартны пракаўны стан. Гэты машыны агрэт змантаваў, але не пачаў з прычыны таго, што Харкаўскі электрамеханічны завод, не гадзячы на дагавор і Інстытутам Стаў, не адгрузаў свечасова заказанага аму электраабсталявання для стана.

За праўленню пеганіну, у выніку чаго замарожаны дзяржаўныя сродкі ў будівніцтва будынка і абсталявання, Народны Камісар Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР аб'явіў вымову дырэктару Харкаўскага электрамеханічнага заводу Скіданенку І. Т. і галоўнаму інжынеру заводу Бершана А. І. Аб'яўлена тагасма вымова галоўнаму інжынеру кіравання № 30 Радаўшчыку І. І. за дэргане кіраўніцтва будівніцтва будынка для імпартнага пракаўнага стана.

Нарком электрапрамысловасці тав. Багатыроў В. В. прапанаваў прыняць меры, каб Харкаўскі электрамеханічны завод поўнасю выканаў свае абавязанасці па дагавору і закончыў пастаўку электраабсталявання для стана.

Пасля ўказання Наркамата Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР, усе пераціланыя вышэй прадпрыемстваў і ўстаноў прынялі меры для ўвоў ў строй імпартнага абсталявання.

3. Народны Камісарыят Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР правярэў выкананне ў кватэры сабжоння 1-га маскоўскага тэста хлэбапечальна. Выяўлена, што на працягу 1940 года катэра сабжоння неаказана адпаведна розным умовам у фальдэ, прызначаных для вытворчых мэт хлэбапечальна тэста, сыравіны і матэрыялаў на 115.700 рублёў, у тым ліку 6.342 кг. цукру, 10.115 кг. пакаў, 1.700 кг. масла, 900 кг. рысу і інш. Створы ўстаноў, атрымаўшы ў катэры сабжоння гэтыя прадукты, быў значны лік наведстваных самоў тэста хлэбапечальна арганізацыі. Такім чынам, адпунчаныя дзяржаўнай для патрэб хлэбапечальна прадукцыі скарыстоўваліся для самасабжоння і тавараабмяны апераній. Гэтыя прадукты адлускалі ніжэй устаноўленых нормаў, нанесены матэрыяльныя страткі дзяржаве.

Народны Камісар Дзяржаўнага Кантроля Саюза ССР, у сувязі з выяўленымі рэвізіяй фактаў апытарнаўнай праверкай разабаранна сыравіны і матэрыялаў, адстарыў ад займаемых пасады і прызначыў да судовай адказнасці памешніка дырэктара 1-га маскоўскага тэста хлэбапечальна Рамавава Г. С., кіраўніку катэры сабжоння гэтага тэста Угарана П. Г. і памешніка кіраўніцтва катэры сабжоння Гасіна А. Д., дапусціўшы неаказанна апераній, аб'яўлена строгая вымова.

Народнаму Камісару харчовай прамысловасці СССР тав. Зотаву В. П. прапанаваў прыняць меры да спынення разабаранна матэрыялаў і сыравіны ў 1-м маскоўскім тэста хлэбапечальна. (ТАСС).

ДА 35-ГОДДЗЯ КУРЛОЎСКАГА РАССТРЭЛУ У МІНСКУ

У пачатку кастрычніка 1905 года стаячы рух у краіне паліўся на вільдэна вышыму. Паўваўся ў стаячы сэрвіскай паліцыйна стаяча ахаліць гэты раз сапраўды ўсё краіна, аб'яўляў у геройскім уздыме самага прэстэжана і самага пераважнага класа ўсё ролы прадаўцаў «Імперыі Расійскай» сінт. Т. VIII, стар. 332). Хваля масавага агітацыяна і стаячаруку ахаліца і Беларусь. У Мінску пачынаўся забастоўка пачалася 12 кастрычніка. З рэані забаставуў уацэава адоўжона-Брэскай чыгункі ад Вялікіх Мінска. Імя там 1000 рабочых Піла-Рожанскай чыгункі выпусцілі пар з павозаў і прымуцілі спыніць работу ў ваіх службах упраўлення чыгункі. У годзе забаставалі ўсе прамысловыя прадпрыемствы, закраліся гандаўныя працірствы і кватэры; спынілі работу валадары і электрастанцыя. У памешніцкай класе ваказла пачалася моголаўныя тытны, на якіх апраца чыгункіаўкаў рэспунціўныя работні і прапоўныя прадпрыемстваў работні.

Прасторныя залы I і III класаў ваказла аляна іні былі перапоўненыя народам, выгудалі прамоўцы. Яны заклікалі да баянаў з паракім самадзяржаўем На баянаўных вузлах горада сабраліся вялікія адоўныя народы. Патраўраліся казачыя аадыны. Баявы настроі рабочых маса гора ўсё ўзрастаў.

Губерніскія ўлады былі ў паніжы. 2 кастрычніка губернатар Курлоў запрэдаў да сабе на кватэру прадставіўшы

цы і заклікалі рабочых да ўзброенай барацьбы з самадзяржаўем. Была прынята прапанава — ажыццяўленне аб'яўленай паракім маіфэстатам свабоды, адраўдыва да губернатара і патраўвала вызвалення з турмы паліцыйных знявольненых.

Паслявай ад мітынга дэлегацыі губернатара даў згоду вызваліць толькі арыштваных у адміністрацыйным парадку. Ад дома губернатара дэлегацыі адраўраліся да турмы. Тулы-ж рушылі валяі натоўп машэстатану з чырвонымі сцягамі, па ларосе сцявалі разволаўныя песты. Было вызвалена 15 паліцыйнаволеных. Да варот турмы маіфэстатны горава віталі вызаленых, і адтуль шэсць накіравалася да Вялескага ваказла, дзе прадаўцаўся мітынг.

Выступашы на мітынгу лібералы, а за імі меншавікі, будаўні і асеры (старшыні мітынга і дэлегацыі да Курлова быў асэр Яаба) сгараліся скарыстаць аб'яўленае свабоду, каб заклікаць масы да сяміненна рэвалюцыі, каб прасунуць у масы волю адраўдніць лозунг разабаранна рабочага класа. Узброеная барацьба ўжо ні чаму, — сьвардзіла яны, — канстэтуцыя-ж заваляна і дыяер астаецца толькі ўрачыста пажынаць яе плады. Іх выкрывалі большавікі.

Урачыстасць прадаўцаўся надоўва. У 4 гадзіны дня да ваказла прыбыў на раснараджэння губернатара Курлова атрад узброеных салдат. Заўважыўшы гэта, старшыня аб'явіў аб захчы мітынга. Але ў гэты момант атрад салдат, разбіты на чыгункіаўнаю масу, даў на натоўп рухавіны залп, а другі атрад, сражачыны ў памешніцкай ваказла, пачаў рэвалюцыю праз вохны. Пауцілася крыві і стогны раненых і паміраючых. Ахвачаны жахам лозі маталіся ў розныя бакі, каб вырвацца з

пад граду куль. Перакрыжаваная стрэльба залпам прадаўцаўся каля 10 мінут. Плотыца і прылагоджана да яе Міхайлуская вуліца (папер вуліца 11 ліпеня) былі ўсёны забітымі і раненымі. Мяркуюць, што забітых было каля 100 і раненых да 300 чалавек. Узкрэміўшы трупы ўстаноўлена, што салдаты стралялі ў натоўп разроўнамі вузламі.

Крывавая боіня, учынялая прадоўжыні Мінска паракім катэм Курловым, выклікала яшчэ большую няважыць і ажабленне да самадзяржаўя. Курлоўскі расстрэл з'явіўся крывавым раз'ясненнем народу сутнасці паракім «канстытуцыі»; ён ярка паказваў, што «... маіфэст 17 кастрычніка быў абманам нароўных мас, паракім удаўкаў... неабходнай цару для таго, каб усцпыніць лікварыяны, выйграць час, сарваць сіламі і потым ударыць па рэвалюцыі» (Пісторыя ВКП(б), стар. 74).

Адчуваючы, як выроста ўздымаеся рэвалюцыяна свядомасць прапоўных мас і гатоўнасць рабочага класа да барацьбы з самадзяржаўем, губернат

ЗАРУБЯЖОМ

Англа-германская вайна
Германскія паведамленні

БЕРЛІН, 30 кастрычніка. (ТАСС). Вярхоўнае камандаванне германскай арміі паведамляе:

«Германскім ваенным караблем тарпедаравані ў акіянічных водах тры ўзброеныя ганглейныя парохомы праціўніка агучным танжам у 18.400 тон. Германскай падводнай лодкай затоплена ўзброенае артылерыйскае гарматамі ганглейнае судна праціўніка ў 10.500 тон.

Германскае авіяцыйнае скінула ўчора многа бомб над Лонданам, асабліва каля Вест-Індскіх дожаў і ваказна Ватэрло. Адзначаны новыя пажары. Папалены бамбардзіроўцы падвергілі і іншыя аб'екты ваеннага значэння ў Паўднёвай Англіі, ваенны порт Портсмута, а таксама склад баяпрыдатнага ўраўняў. Два непрацяглыя судны, атрымаўшыя пашкоджанні каля Рамсейта, вымушаны былі вярнуцца назад.

Італьянскія самалёты ўдзельнічалі ў гэтых авіяцыйных вечах, у часе палёту на аэрадромы на ўсходніх градах Англіі, скінуўшы бомбы выклікаючы пажары ў ангарах і сховішчах, а таксама знішчылі і падпалілі многа самалётаў на зямлі. Ноччу на Лондан зноў

былі скінуты сотні тысяч кілаграмаў бомб. Ужнікі пажары па доках і на прамысловых прадпрыемствах на аб'ектах бака Темзы. Бамбардзіроўцы падвергілі таксама порт Ліверпуль, прамысловыя цэнтры Бірмінгэма і Кавентры, а таксама ваенныя аб'екты ў Паўночнай Англіі.

Ноччу ангійскія самалёты падвергілі палёты на Вельгію, Галандыю і Германію, не нанесшы значных страт аб'ектам ваеннага значэння. У часе бамбардзіроўкі ў сільнае раёне забіта 8 чалавек. У другіх раёнах пашкоджана некалькі жылых дамоў. Забіта і ранена некалькі чалавек, большасць галандцаў.

Учора праціўнік страціў 47 самалётаў. Германская авіяцыя страціла 17.

Германскае інфармацыйнае бюро абвясціла паведамленне агенства Рэйтэр, што ўноч на 28 кастрычніка ангійскія самалёты пасіхова бамбардзіравалі завод Шкода ў пратэктарце Чэхія і Маравія. З германскага боку афіцыйна заяўляюць, што ў гэту ноч ні адна бомба не была скінута непрыцелем над пратэктаратам Чэхія і Маравія.

Ангійскія паведамленні

ЛОНДАН, 30 кастрычніка. (ТАСС). Афіцыйна паведамляецца, што ўчора вечах германскія самалёты зрабілі некалькі палётаў па раёны Усходняй і Паўночна-Усходняй Англіі. Пашкоджанні ралі будынкаў. Лік афэр назірання. Позна вечах падлеткі германскай авіяцыі кантралявалі раённым чынам на раёнах Паўднёва-Усходняй Англіі.

У раёны 30 кастрычніка аператыўна непрацяглыя самалёты значна зменшыліся. Некалькі час яны не паліталі над Англіяй. Запальваючы бомбы, скінуўшы над муром гарадзімі ў Цэнтральнай Англіі.

Невядомы самалёт над Швецыяй

БЕРЛІН, 30 кастрычніка. (ТАСС). Як паведамае інфармацыйнае бюро, у Стокгольме афіцыйна аб'яўлена, што невядомы самалёт, выяўлены пражэктарамі над дзікім горадам Гельсінгера, паявіўся над Швецыяй з захаду і ўзяў курс на Гельсінгера. Там самалёт скінуў асвятляльную ракету і тры футэжныя бомбы, якія упалі ў ваду за сто метраў ад берага. Затым самалёт скінуў другую асвятляльную ракету, пасля чаго шведская зенітная артылерыя прымуціла яго завярнуць назад.

Пачатак прызыва ў ЗША

ВАШЫНГТОН, 30 кастрычніка. (ТАСС). Учора пачалася жэрэб'юна прызываемых у армію згодна закона аб ваенскай павіннасці. У жэрэб'юна будзе ўдзельнічаць каля 17 млн. чалавек ва ўзросце ад 21 да 36 год, якія прайшлі рэгістрацыю 16 кастрычніка. Паводле паведамлення агенства Асоцыяцый Прэс, ваеннае міністэрства

выклікалі многа пажараў, якія быстра зліваваліся або лаваліся.

Бамбардзіроўка Лондана і ўзброеных раёнаў Паўднёва-Усходняй Англіі не нанесла вялікіх пашкоджанняў. У другіх раёнах страты таксама невялікія. Ёсць некалькі забітых.

Ангійская авіяцыя працягнула ўноч на 30 кастрычніка новыя палёты на ваенныя аб'екты Германіі. Бомбы скінуўшы таксама ў раёне Берліна.

У блых учора збіта 27 непрыцяглых самалётаў. Ангійская авіяцыя страціла 7 самалётаў.

Заява міністра ваеннага снабжэння Канады

НЬЮ-ЁРК, 30 кастрычніка. (ТАСС). Як паведамае агенства Канада Прэс, канадскі міністр ваеннага снабжэння Хэй заявіў, што на канадскіх заводах у будучы час пачнецца масавая вытворчасць 2 і 3-літровых трашчынскіх маршэвых бомб і вытворчых гранат. Абарончае пачатак выгане аб вытворчасці працяглых мін і габынных бомб.

Венгера-Румынскія адносіны

БУДАПЕШТ, 30 кастрычніка. (ТАСС). Паводле паведамлення Венгерскага тэлеграфнага агенства, кіраўнік венгерскай нацыянальнай меншасці ў Румыніі Эламер Дарфаш звярнуўся да румынскага ўрада з прапановай аб стварэнні зместнай камісіі для ўзаемнага ўрэгулявання пытанняў аб меншасцах. Аднак, гэта прапанова была адхілена.

Заява сакратара прэзідэнта ЗША

НЬЮ-ЁРК, 30 кастрычніка. (ТАСС). Як паведамае агенства Асоцыяцый Прэс, сакратар прэзідэнта Эрлі заявіў прадастаўнікам друку, што дзяржаўны сакратар Хэл нараў Рузвельту адкажа пакладанне се-

квестра на грэчаскія фонды і прымяненне закона аб нейтралізацыі і італа-грэчаскаму канфлікту да атрымання больш падрабязнай інфармацыі аб становішчы справы.

Ваенныя дзеянні паміж Італіяй і Грэцыяй

НЬЮ-ЁРК, 30 кастрычніка. (ТАСС). Як паведамае агенства Асоцыяцый Прэс, грэчаскае вярхоўнае камандаванне паведамае, што ўноч на 29 кастрычніка адбылася нязначная мясцовыя сутычкі. Учора італьянцы рушылі зноў войск з лёгкай і цяжкай артылерыяй у правіны Эпір. Перасобуанне грэчаскай частай адбылася на аснове загадаў распрацаваных планаў. У Заходняй Македоніі становішча без змен.

Як паведамае агенства Юнайтэд Прэс, не гледзячы на тое, што італьянская авіяцыя падваргае моцны бамбардзіроўкі і абстрэл з кулямётаў грэчаскай войскі, яны ўтрымліваюць свае пазіцыі.

Паводле паведамлення «Нью-Йорк Таймс» італьянцы наступалі ў тры напрамках: на Фларыну і Салонікі, на Яніну і на Корын.

Як паведамае агенства Асоцыяцый Прэс, грэчаская армія была падрыхтавана да гэтых атак, а таму яна ў многіх месцах першай пачала наступленне супротив італьянцам. Горныя войскі занялі некалькі вёсак у Албаніі. Грэчаскія самалёты скінулі над Албаніяй лёткі.

ЛОНДАН, 30 кастрычніка. (ТАСС). Як паведамае агенства Рэйтэр, санійскія ваенныя караблі ўжо знаходзяцца паблізу Грэцыі. У Александрыя заўважана поўная тайна ў адносінах ангійскай лёткай Грэцыі, а таксама размяшчэння караблёў ангійскай эскадры ў Міжземным моры.

ІТАЛЬЯНСКАЯ ЗВОДКА. Італьянскае камандаванне паведамае: «Намы воіны прадаўраў праасоўванне на тэрыторыі Грэцыі, пераадолачы супраціўленне ар'ергарду праціўніка».

СТАНОВІШЧА У ГРЭЦЫІ. АФПЫ, 30 кастрычніка. (ТАСС). Урад загадаў грэчаскім пародам, якія знаходзяцца ў плаванні, не захоўваць у парты Францыі і дэ калоніі. Дзюлена захоўваць у амерыканскія, брытанскія і італьянскія парты.

У грэчаскіх банках вялікая чарга за атрыманнем уладдаў. Інтэнсіўна працуюць аддзёлы прэсмы паптовых і тэлеграфных перавадаў. Нааірацыя вялікае перасоўванне мабільнасцяў. Магазіны працуюць нармальна.

Агенства Трансоцэан аб нааірацыі Ангійскай караблёў у Гібралтары

БЕРЛІН, 30 кастрычніка. (ТАСС). Агенства Трансоцэан паведамае, што ўчора ў Гібралтар прыбыла 18 розных ангійскіх ваенных караблёў, гаюлым чынам з боку Міжземнага мора. Некалькі караблёў прыбыла з боку Атлантычнага акіяна. Умоўлена актывізацыя, працягваюцца ангійскае ў Гібралтары, дзе паставу меркаваць, што Англія чакае ў бліжэйшым будучым важкіх падзей.

Агенства паведамае таксама, што Гібралтарская бухта перапоўнена танкерамі і пасажырскамі пародамі, якія прыбылі з боку Міжземнага мора і фарміруюцца ў сучасны момант у караван. Ангійскія ўлады ўзмацнілі эвакуацыю грамадзянскага насельніцтва з Гібралтара. Да 31 кастрычніка з Гібралтара будзе эвакуіравана апошняя група жанчын і дзяцей.

Зварот да грэчаскага караля

НЬЮ-ЁРК, 30 кастрычніка. (ТАСС). Паводле паведамлення агенства Юнайтэд Прэс група афіцэраў, старонікаў Веліскага, звольненых з арміі за ўдзел у паўстанні ў 1905 г., звярнулася да караля і прэмера Метэксаку з просьбай дазволіць ім ўступіць у армію ў ўдзел у вайне з італьянцамі.

Старшы навуковы работнік Беларускага навукова-даследчага інстытута знойнай галіны лёткі І. Н. Рахасіна распрацаваў спосаб аблявання цукровых вышываў і выгнаа опірта з сонца баромі і існа шляхам павольнага гэтага дрэа. На аляміку І. Н. Рахасіна за вымярэннем соннага асяні і дуба. Фото В. Дыкіна.

ПАМЯЦІ

М. В. ФРУНЗЕ

ВІПЕСКЕ. (Нар. «Звязь»). У Віпескім Думе Чырвонай Арміі імені М. В. Фрунзе арганізаваны дзве выставы, прысвечаныя вялікаму палководу. На шматлікіх фотадымаках, карпінах, у дакументах алястравана зрака жыцця Міхаіла Васілевіча Фрунзе, яго роля ў арганізацыі Чырвонай Арміі і ў перамогах у годы грамадзянскай вайны. Асабліва шырока асветлена роля таварыша Фрунзе ў разгроме Калчака і Врангеля.

31 кастрычніка ў Думе Чырвонай Арміі будзе прычтан даклад аб жыцці і рэвалюцыйнай дзейнасці М. В. Фрунзе.

Чырвонаармейская самадзейнасць да свята

У вольны ад заняткаў час у чырвонаармейскім клубе, дзе пачаліся тры гадзіны, пачае вялікае асвятленне. Тут зачынаюцца оперы, танцы, музыканты — удзельнікі мастацкай чырвонаармейскай самадзейнасці. Яны ўтвора рыхтуюцца да кастрычніцкага свята. Драматичны гуток рэспубліканскага «Назар Стасіа». Дзас-аркестр рэспубліканскага «Светліць месці», «Ноч светлая», «Посля аб Тімашэву» і іншыя. Чырвонаармейцы т. Штангук і Шэрш рэспубліканскае ўрыўкі з расказаў Міхаіла Зоншчына.

Буйныя выйгрышы па пазыцы

У ашчадках № 16 грамадзянін Е. агрымаў на 200-рублёвай аблігацыі выйгрыш у суме 3.150 руб. Па асымі аблігацыйныя выйгрышы па 1.000 рублёў.

Рэспубліканскае паршынства па більяду

Чатыры дні ў Мінску праходзіць рэспубліканскае паршынства па більяду. Удзельнічаюць 40 маейшых більядыстаў Мінска, Магілева, Баранавіч, Пінска і Беластока.

Новы расклад міжнароднай авіялініі Масква—Берлін

Заключылася летняя навігацыя на міжнароднай авіялініі Масква—Берлін. На працягу летняга перыяда самалёты ляталі праз Мінск дакладна па графіку. Зараз уводзіцца новы расклад. Самалёты з Мінска на Маскву будуць адрывацца штодзённа ў 13 г. 05 мін., з Мінска на Беласток — у 12 г. 40 м.

Спаборніцтва па плаванні

У мінскім акруговым Думе Чырвонай Арміі адбылося ваеннае свята, прысвечанае адрыву зімовага сезона. 85 маейшых плаўцоў акруговага Дома Чырвонай Арміі, арганізавана інстытута фізкультуры, тэхнікума фізкультуры і добраахвотных спартыўных таварыстваў горада ўдзельнічалі ў змаганнях на розных дыстанцыях.

Спаборніцтва па плаванні

Новы ўсеагуны рэкорд па групе хлопчыкаў устанавіў рэкармен Саюза Голя Брукаў. Дыстанцыю ў 100 метраў вольным стылем ён праплыў за 1 мін. 3,8 сек. 3 жанчын дыстанцыю ў 200 метраў на спіне першай прызвала рэкарменка СССР Абрацімава. Яе час — 3 мін. 17,7 сек.

На тэатрычных занятках Н-скай часці Чырвонай Арміі. У перамогах у годы грамадзянскай вайны. На аляміку памочнік камандыра да А. О. Паўленка і камандзір адрыва І. П. Паўленка назіраюць за прасоўкай спартыўніка.

20-годдзе радзімнага да ў міжку

У бліжэйшых дні спаўняцца дваццацігоддзе з дня арганізацыі цэнтра радзімнага дома па Валдарскай ры 7 г. Мінску.

За дваццаці год цэнтральны публічны дом абслужыла больш 40.000 публічных жанчын. Тут ёсць рый работніцы, якія працуюць у раздзільным доме з самага пачатку адрывы і заваявалі любові і сім'ю рожаніц. Гэта акушарка А. Ю. Фёда А. Г. Берман, Р. Л. Шварц, Тав. Р. Раней працавала тут санітаркай, дзіцячій сястрой, а зараз з'яўляецца шаркай.

16 год працуюць у раздзільным шэф-повар Е. І. Караткевіч, тэхніцкая М. І. Шарына, дзіцячая С. Н. Г. Барысевіч. Валетку раздзільнага дома таксама гардзіцца сваім вопытам Е. В. Астроўскай, урачом-артэрам І. Н. Вярхоўскім, санітаркай Караткевіч, М. І. Давыдэака, акушарка Ф. М. Лейкіна, пракачай М. Ф. Кухар і іншымі работніцамі, якія працуюць і хобрасумленна на працягу многіх гадоў.

У Думе партыйнай асветы Мінгаркома КП(б)Б

31 кастрычніка, у 8 гадзін вечара Думе партыйнай асветы адбудзецца вяснаўстаўніцкая лекцыя.

Дарэспандэжыне

Для першай групы ў вольнай асветы працягваюцца лекцыі па тэме: «Х з'езд партыі і стаўленні план разгрому інтэрвентыўнага рыяду грамадзянскай вайны 1918—1920 гг. Чытае лектар гаркома КП(б)Б т. Радзевіч.

Праграмы радыёперадач

У адпаведнасці з п. 8 пастановы СНК СССР ад 29/ІІІ 1930 да № 1728 «Аб парадку апублікавання гадавых спрэдач і балансаў прадпрыемствамі і арганізацыямі аграмадзянскага тавара», Народны Камісарыят Фінансаў БССР абвясціў:

1. Усе рэспубліканскія тавары, аўтаномныя прадпрыемствы і дзёныя арганізацыі рэспубліканскага значэння апублікаваць свае балансы за 1939 год у газеце «Звязь» ў тэрміны і па форме, устаноўленай пазней.

2. Адказнасць за выкананне гэтых дарэспандэжыне ўскладаюцца кіраўнікоў і гадоўных бухгалтараў прадпрыемстваў і арганізацый.

Наркамфін БССР

ПРАГРАМЫ РАДЫЁПЕРАДАЧ

з 15.00—16.00 — Перадача для школьнікаў (ст. РБ-10)

00.07—Музыка для танцаў. 10.00—Перадача для дзяцей. Выступленне выдатнікаў Віцебскай музычнай школы. 10.30—Перадача «Перадмова італа-грэчаскага канфлікту».

11.00—Выступленне мастацкага саюза актывістаў горада Гомеля. 11.30—Выступленні дзіцячых таварыстваў.

12.00—Музыка для танцаў. 12.15—Канцэрт-важкіца. 12.45—Канцэрт з твораў Фейбэрга. 13.15—Міжнародны агляд. 16.05—Радзімчына па аповесці Перевяцова «Калубы». 17.30—Перадача для дзяцей з іх мых рыхтункаў да свята. 18.00—Канцэрт майстраў Беларускага мастацтва. 18.15—Канцэрт па запісах радзімчынаў.

20.00—Літ. перадача. Анянцкіе Забавы — «У гасці». 20.30—Перадача «Ночныя вытворчымі пераможамі супротивае моладзі ХХІІІ Кастрычніцкай рэвалюцыі». 20.45—Артыкул «Дружны народы СССР». 21.05—Музыка «Спіналы» «Крамольна» на балету Чайкоўскага і кацыя Пера.

21.00—Перадача для піянераў і старшых школьнікаў. «Нам вольна работы на выхатных установах». 10.30—Гутарка — «Абарона радзімы» святшчыніцы акадэміка грамадзянскага адрыва: Валдарова — «Па рэспубліканскай» «Са радзімай».

10.45—Артыкул «Са радзімай».

4 ЛІСТАПАДА. ПАВЯДЗЕЛА (ст. РБ-10)

00.07—1. Літаратурныя перадача. А. Грын — «Прадвоні італа-грэчаскага канфлікту». 2. Матэа в Мінску. 3. «Абарона радзімы» святшчыніцы акадэміка грамадзянскага адрыва: Валдарова — «Па рэспубліканскай» «Са радзімай».

18.30—Перадача — «Сугоркам в галавіну Кастрычніка лонныя вытворчымі пераможамі».

МІНГОРПРАМГАНДАЛ

Да ХХІІІ гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў МАГАЗІНЫ МІНГОРПРАМГАНДАЛ паступіў разнастайны асартымент тавараў:

Advertisement for MINGORPRAMGANDAL featuring various goods like watches, pens, and stationery. Includes a list of goods and prices.

Advertisement for 'BAZAR' (БАЗАР) featuring various goods like watches, pens, and stationery. Includes a list of goods and prices.

Advertisement for 'PERADSVYATOCNY KALGASNY BAZAR' (ПЕРАДСВЯТОЧНЫ КАЛГАСНЫ БАЗАР) featuring various goods like watches, pens, and stationery. Includes a list of goods and prices.

Advertisement for 'BELMETYTRASTU' (БЕЛМЕТЫТРАСТУ) featuring various goods like watches, pens, and stationery. Includes a list of goods and prices.